

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, kiskgazdák, gazdatlások és gazd. a.k. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

MEGHÍVÓ.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya *Kolozsvárt, 1927. évi szeptember hó 28. napján d. u. 4 órakor* az egyesület Attila-utca 10. sz. alatti székházában rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja

Kolozsvárt, 1927. szept. 16. napján.

Az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Felirat az ipari és kereskedelemügyi Miniszter urhoz, valamint a C. F. R. vezérigazgatóságához: a mezőgazdasági termények vasúti fuvardíjának mérsékelése tárgyában.

2. Felirat a pénzügyminiszter urhoz: a meláshnak takarmányozási célokra való kiszolgáltatása tárgyában.

3. Felirat a földművelésügyi Miniszter urhoz és a fővámbizottsághoz: a behozatali vámtarifa revíziója ügyében.

4. Átirat a Kolozsvári Mezőgazdasági Kamarához: a Fejérd közszégi kiskgazdák inséges kukoricával való ellátása tárgyában.

5. Átirat a gazdasági szindikátusok bukaresti központjához: Sack-ekék kedvezményes vám mellett való behozatala tárgyában.

6. Jelentés a gazdatársadalom szervezkedése ügyében tett inrézkedésekről (Háromszékvm. Gazd. Egl. ujászervezése, udvarhelyvármegyei szociális tanfolyamok, csikvm. i szervezkedő gyűlések, új gazdakötők alakítása stb.)

7. Jelentés a bánáti és németországi tanulmányi kirándulásokról.

8. Jelentés a mezőgazdasági szakoktatásügy előmozdítása érdekében tett alapítványról.

9. Javaslat gazdabál rendezése tárgyában.

10. Jelentés a Cukorrépatermelői Szakosztály aradi, marosvásárhelyi és székelyföldi tagozatainak működéséről.

11. Javaslat a folyó évi heremagtermés értékesítése tárgyában.

12. A géposztály jelentése ezévi működéséről.

13. A Növénytermelési Szakosztály jelentése a kukoricatermelési, nitrogén- és Azoformműtrágyázási, valamint különféle növényvédelmi szerekekkel való kísérletekről, a dohánytermelők megszervezéséről, nemesített burgonyavetőmag kiállításáról.

14. Jelentés az egyesület anyagi viszonyairól.

15. A „Gazdák” Bizt. Int. Rt. és a „Minerva” Bizt. Rt. átirata támogatás ügyében.

16. Jelentés az egyesület megadóztatása ügyében.

17. Jelentés a vetőmagközvetítésekről.

18. Jelentés a képviselésekről.

19. Tagsági ügyek.

20. Az ülés napjáiig érkezett tárgyak.

21. Esetleges indítványok.

Románia mezőgazdasági csőd előtt.

Évek óta súlyosan érezzük Románia vámpolitikájának a mezőgazdaság életére nehezítő terhét. Vámpolitikánk az ipart protezsálja a mezőgazdaság érdekeinek rovására. A belföldi ipart védik a magas behozatali vámok, kedvezményes vasúti fuvardíjak. Ezzel szemben a mezőgazdasági termékek és termények kivitelét magas exportvámok gátolják, úgyhogy a belföldi ipar alacsony munkabérek, olcsó élelmi cikkek, vám- és fuvardíjkedvezmények mellett könnyen veheti fel a versenyt külföld fejlettebb iparával és nehezebb munkáviszonyaival szemben. Mezőgazdaságunk elsovad. És ha a most összeülő fővámbizottság nem eszközöl a ma érvényben levő vámtarifán olyan változtatásokat, melyek a mezőgazdaság érdekeit is honorálják, az esetben katasztrófális helyzetbe kerül a már ma is csak alig vegetáló őstermelés. A vámtarifa revíziója kapcsán, ha az egyes vámtételeket vizsgáljuk, azt látjuk, hogy pl. a nyers és cserzett bőröknél alig 10 százalékos a vám és ilyen alacsony behozatali vám mellett a gyárak inkább vásárolják a külföldi nyersbőröket, mint a belföldit. Ha azonban legalább 30 százalékos volna a behozatali vám, az esetben a nyuzók kiképzésére is áldozhatnának az érdekeltek, miáltal a belföldi nyersbőrök értékét lényegesen javíthatnók. Lószerszám, csizma, cipő stb. bőrárúknál a behozatali vám 100 kg-ként 16 000—120 000 ig váltakozik. Igen jelentéktelen áru ugyan a fésű és gomb, de tipikusan jellemző, hogy e tételnél 90 százalékos a behozatali vám, noha belföldi iparunk nincs olyan, amelyet védeni érdemes volna, a fésű pedig a higiénia legkezdetlegesebb eszköze, melyet helyenként csak új ujjakkal helyettesítenek a nomád életmódra kényszerített, földhöz ragadt szegény falusi emberek.

A mezőgazdasági termékek csoportjában tekintettel kell lennünk a készülőben levő amerikai buzaimportra, mely azzal a veszéllyel fenyegeti buzatermésünket, hogy az árákkal még lejjebb kell szállanunk, noha a termelési költségeket nem csökkenthetjük. E helyen nekünk is óvatosságból 30 százalékos vámmelést kell kérnünk, kivéve természetesen a nemesített vetőmagvakat, amelyekre vámentes behozatalt kell kérnünk. A takarmánymagvak közül főképpen a lóhere- és lucernamag behozatala ellen kell védekeznünk, mert több ízben előfordult, hogy délvidekről hoztak be vetőmagvakat, noha közlöndomásu, hogy ezek nálunk kifagynak, de behozták abból a célból is, hogy innen azt, mint erdélyi árut exportálják, tudván, hogy a télálló erdélyi magvak egész Európaszerte híresek és értékesebbek.

A jutazsákokat ellenjeden használják a gazdaságokban és egy zsáknak ára meghaladja 40 százalékos vám mellett 1 mázsa buza értékének 10 százalékát. Zsákok tekintetében a gazdaságok annyira le vannak rongyolódva, hogy igen sok esetben a gabonát ömlesztve szállítják a magánosok és a köz kárára egyaránt.

A gazdasági gépek, eszközök, anyagok után hihetetlenül magas vámot kell fizetnünk. Egy 800 as cséplőgépnek a váma pl. 30 000 lej, viszont egy kiskgazda számára való kis gépnek a váma 55 000 lej. Egy néhány belföldön

készített eke-, vagy kapatípus miatt semmiféle speciális céloknak megfelelő egyéb eke-, vagy kapatípust nem hozhatunk be vámkedvezmény nélkül, így a világhírű Sack-ekéket sem s így fizetnünk kell iparpártolás címén, mert vagy meg nem felelő ekével szántunk, vagy magas vámok miatt aránytalanul drága pénzen vásárolt ekével.

A vámtörvényben a gazdák részére biztosított vámkedvezményeket az iparügyi miniszterium mellett működő vámbizottság még kivételes esetekben sem engedélyezi a gazdák javára. Az őstermelés őseréje kimerülőben van, mert immár egy évtizede annak, hogy a mezőgazdasági érdekek egészen alárendelt szerepet játszanak és ez alárendelt viszony káros következményeit súlyosan érezzük a földművelő nép elszegényedésében és vásárló erejének a minimálisra való csökkenésében. A lakosság 80 százalékát képező földművelő nép úgy is, mint az ipari termékek fogyasztója, úgy is, mint adóalany és úgy is, mint kulturális célok szlopa elveszti erejét és jelentőségét.

Utolsó ideje, hogy a mezőgazdaság érdekében a gazdatársadalom egy emberként lépjen a küzdőterre s illetékes fórumok előtt sérelmeit előterjesztve, érvényt szerezzen jogos kívánalmának.

T. B.

Az optánspör kimenetele.

A Nemzetek Szövetségének megalkotása óta a magyar optánsok a román állammal szemben megindított pöre talán az első olyan kérdés, amely többé-kevésbé mértékűl szolgál annak, hogy ez az alakulat a mai formájában mennyire alkalmas arra, hogy a jognak nemzetközi vonatkozásban érvényt szerezzen. Erre a pörnek kényes nemzetközi vonatkozásain kívül abból is lehet következtetni, hogy a Nemzetek Szövetségének tanácsa által tűzönvizen provokált döntést mégis a végén három hónapra elhalasztották.

A lefolytatott tárgyalások rezüméjeként a következőket foglalhatjuk össze: Románia azt akarta, hogy Magyarország elégedjék meg a Nemzetek Szövetsége vegyes bíróságának döntésével; viszont Magyarország a hágai állandó nemzetközi bíróság jogi véleményét akarta kikérni és elismertetni Románia által. A genfi tanácskozásoknak s általában az egész vitának messze kimagasló eseménye volt Gr. Apponyi Albert hatalmas beszéde, melyet a Nemzetek szövetségének Tanácsa előtt tartott az optáns perben, mint Magyarország képviselője. Ez a helyes jogi és politikai meglátásokban és sulyal bíró, megdöbbentő megállapításokban bővelkedő beszéd a nemzeti kereteken felülemelkedve nemzetközi vonatkozásban is igen nagy fontosságú, ezért azzal külön is kell foglalkoznunk. Arról volt ugyanis szó, hogy jogi, vagy politikai szempontból bírálják-e el az ügyet, amely a békeszerződés szerint jogi területre tartozik. Apponyi hatalmas szónoki lendülettel mutatott rá azokra a veszélyekre, amelyek a kérdésnek politikai szempontból való elbírálásánál fenyegetnek s többek között ezeket mondta: „Nem Magyarország mellett állok síkra, hanem a Nemzetközi dön-

tő bíróság érdekében, magának a Népszövetségnek ügyéért. Ha a politika befolyását bármilyen csekély részen át is benyomulni engedjük a bírói hatóságok tevékenységébe, úgy a Nemzetek Szövetségének egész épületét rongálják meg vele." Apponyi nem döntést akart, csupán a Nemzetek Szövetsége által létesített jogi testületnek: a Nemzetek Szövetsége jogtanácsosának a véleményét a jogi illetékesség kérdésében. Románia részéről Titulescu az ügyet politikai kérdésnek s az ország belügyének igyekezett feltüntetni. Meglehető halásu volt Apponyinak azon érve, hogy Anglia és Franciaország Romániát arra kötelezte, hogy a francia állampolgárokat besszarábiai földekért kártalanítsa, de még inkább az a megállapítása, hogy Oroszország, melyet Chamberlain angol külügyminiszter támadott vagyonkonfliktus miatt, egyszerűen ráolvasná saját magára a friss határozatot. (Igy az angol külügyminiszter, aki tudvalevőleg Titulescut támogatta, ellenmondásba került).

A magyar román pört nemzetközi vonatkozásokban tekintve, feltűnő, hogy az sokban emlékeztet a német-lengyel perre, melyben a hágai bíróság úgy döntött, hogy a külföldieket megfelelő kártérítés nélkül nem lehet megfosztani tulajdonuktól, még abban az esetben sem, ha a saját állampolgár nem kap kártérítést. Ugyancsak ide vág a lausannei „Institut de droit International” (Nemzetközi jogi intézet) nemrégiben nyilvánított azon elvi álláspontja, hogy külföldi állampolgár birtokát aranyértékben történt kártalanítás nélkül még akkor sem lehet kisajátítani, ha az állam saját polgáraitól ingyen, vagy olcsón vesz el földet.

Ezekből is látszik, hogy a nemzetközi jogtudomány tekintélyeinek véleménye s az az újabb gyakorlat is a teljes kártalanítás elve mellett foglalt állást. S ebből a szemszögből itélve az optáns per a Nemzetek Szövetségének presztízsét egy Románia javára történt döntés esetén nem érintené kedvezően, viszont a Magyarország javára való döntés — amint napilapjaink kifejezésre is juttatták — esetleg Románia kilépését vonná maga után, ami szintén sikertelenség számba menne. Így most az a helyzet, hogy az elintézés kitolása folytán talán az ügy békés megoldása válik lehetővé a két fél között, ami különben igen kívánatos volna.

V. J.

Rézgáliccal csávazzunk-e vagy Porzollal?

Irta: Lates Kornél.

Az őszi buza száraz csávázásáról már jó néhány esztendeje írunk és mégis akad, nem egy gazda, aki bizonyos óvatossággal bizalmatlansággal kérde, hogy nyugodtan megpróbálhatja-e a Porzol használatát, vagy maradjon-e meg a régi jó rézgálicnál?

A kérdés közérdekű és a válasz egyszerű. A rézgálic igen jó buzacsávázó szer volt 50 esztendőn át és aki előírásos módon használta, annak nem is igen lett üszkös buzája. — Ez bizonyos. — De ha így van, akkor miért térjünk el a régen bevált jó eljárástól? Járt utat járattalant el ne hagyj!... tartja a közmondás is. Azonban, ha a járt utat már jobb, rövidebb és biztosabb ut is — az is bizonyos, hogy lassan, de egészen biztosan a régi kitaposott ösvényből lesz a járattalant ut.

Hát így vagyunk a gálicos csávázással is. Van nála jobb, egyszerűbb, biztosabb és vég-eredményében jelentékenyen olcsóbb csávázó eljárás is.

Egyszerű csírátzási eljárással rá lehet jönni arra, hogy a rézgálicsal csávázott buza csíráképeségének 10—15 % át elveszti, mert bár szemmel látható sérülés nincs is a magon, de a cséplésnél elkerülhetetlen, hogy az meg sérüljön és ezekbe a láthatatlan kis repedésekbe behatoló, gyorsan oldódó rézgálic-

oldat öli meg a csírákat. Azért azt is tapasztalhatni, ha az ember gálicsal csávázott és egyáltalán nem csávázott magot vet el, hogy a gálicsal csávázott buza terméshozama is kisebb, valamivel a nem csávázottnál, viszont ez utóbbit nem lehet üszkösmentesnek mondani. A régi gazdák tehát — hogy a gyakran az egész termést veszélyeztető üszökkártól szabaduljanak, inkább 10 kg.-al többet vetettek holdanként és inkább türiék, hogy 10—20 kg.-al kisebb legyen a termésük, minisem hogy üszkös legyen. Utóbb a sorbaveitőgépek használatával járó kisebb vetőmagszükséglettel vélik magukat kárpótolva a gálicos csávázással szűkségessé vált vetőmagtöbbletért.

Ha már csávázni kell, legyen olyan csávázószer, ami nem idéz elő csírárontást és így vetőmagtöbbletet és így nem okoz használati terméscsökkenést!

A takarékoság gondolata vezérelte azokat a kísérletező tudósokat és gazdákat, akik végül rájöttek arra, hogy ezt a célt a száraz porcsávázószerrel közt még a külföldi viszonylatokban is legjobban bevált Porzollal lehet csak elérni. Nagy szó az, ha a gazdának holdanként 30 kg. buzával több a jövedelme, egyébként teljesen azonos viszonyok között!

Az már nem szenved kétséget, hogy a helyesen alkalmazott Porzolos csávázás a buza kőszke ellen a legtökéletesebb védelmet nyújtja. Az is vitán felül áll, hogy a Porzol nem hogy rontaná a csíráképeséget, hanem valósággal serkenti a csírázást. És így bizonyos, hogy ugyanannyi vetőmag megtakarítással jár alkalmazása, mint amennyi veszteséget okoz a rézgáliccal való nedves csávázás és az is bizonyos, hogy a termés is ugyanennyivel lesz nagyobb.

A legérdekesebb pedig az, hogy igen sok kis, közép- és nagygazdaság jelentése arról számolt be, hogy a Porzollal csávázott vetőmag határozottan hamarabb kelt ki egyenletesebben és erősebben bokrosodott, a férgek nem bántották, az egerek nem ritkították a vetést és a rézgáliccsal vetés messze elmaradt a Porzolos vetés mögött.

Ezért kell tehát felhagyni a régi rézgálicos csávázással, akár csak a régi szórva vetéssel, vagy kézi csépléssel és Porzollal kell csávázni a buzát.

Megkezdődött a cukorrépa szállítása.

Az aradi cukorgyár után e hó 26. án a marosvásárhelyi cukorgyár is megkezdte üzemét. A répakiszedés és szállítás már napokkal ez előtt megkezdődött. A répatermés mennyiségileg a nagy szárazság miatt az idén is a normálison alól maradt. Kat. holdanként kb. 100 mm.-ra számíthatunk. Minőségileg azonban jónak mondható, mert a hosszantartó napsütéses szárazságban a cukortartalom normálisan fejlődött. Az augusztusi esőzések némileg felhigították a cukrot, de a fejlődésben hátramaradt répának is nagy szüksége volt már a csapadékra. E sorok írásakor ragyogó napsütés állandósulása esetén a minőség még lényegesen javulhat ott, ahol a kiszedés csak később fog megtörténni. Ma az átlagos cukortartalom a 15% körül mozog a gyár vizsgálata szerint.

A cukorrépatermelők Szövetsége felhívta korábban az egyes átadó állomásokon levő szövetségi vezetőket, hogy jelentésük be a mérleghez állítani szándékolt ellenőrök nevét és megküldte az ellenőrök teendőire vonatkozó utasításokat is. A termelők azonban nem fordítanak kellő gondot érdekeik védelmére és sok esetben elmulasztják e téren a kötelességüket.

A répaátvételi árakat a kormányrendelet szabályozza. A kilátások szerint a tavalyival szemben 15—20 leles árcsökkenésre számíthatunk, reméljük azonban hogy ennél jóval kisebb lesz az árkülömbözés. Az idén még érvényben levő fizetési rendszer már elavult és az új szer-

ződés kapcsán más fizetési módozatot kell megállapítanunk.

A forgalmi adó fizetési kötelezettség tekintetében némelyek aggodalmaskodnak, hogy a cukorrépa nem adómentes. Nevezetesen a helyzet az, hogy a forgalmi adó alá eső termények termékek és áruk jegyzékét a vámtarifa alapján állították össze. Miuán cukorrépa exportunk és importunk nincsen, a cukorrépa nem is szerepel a vám-, illetve az adóköteles termények között. Viszont a forgalmi adóról szóló törvény C) pontja alatt felsorolt adómentességet élvező termények között sem szerepel a cukorrépa. Tényleg pedig az összes egyéb földtermékek felvannak sorolva és mentesek a forgalmi adó alól. A folyó évtől mentesül a cukorrépa a tavalyi waggononkénti 128 leinek megfelelő forgalmi adó alól.

A szelet szárításról — sajnos — az idén sem beszélhetünk és így még mindig 92% vízet kell szállítaniok a szeletet igénybevevő gazdáknak. A miniszteri ármegállapítás értelmében a termelők szabadon rendelkeznek szeletjárándóságuk felett.

A melasz kiszolgáltatás ismételt fölterjesztésünk dacára még mindig tilalom alá esik. Amennyiben az új szerződés kötésig a melasz kiszolgáltatási tilalmat vissza nem vonják a gyárraktól recompenzátiót kell kérnünk az ármegállapító bizottságtól.

A szerződés 6 §-ban írott répamag árat a marosvásárhelyi cukorgyár még nem állapította meg. Az aradi cukorgyár a répamag árat 65 leibe állapította meg azesetre, ha a termelő vetőmag ármegetérlésre kötelezhető. Itt említjük meg, hogy a marosvásárhelyi cukorgyár mindazon termelőknek akiktől a tavaly az alacsony termésállagok miatt vetőmag ár cimen levonásokat eszközölt az idén visszatéríti a levonást százalékos arányban oly módon, hogy ahány mázsával nagyobb termést ér el a gazda kat. holdanként 100 mm. felett, annyi %-ot térít meg a tavaly eszközölt levonásból, de csakis azesetben, ha ezt az érdekelt termelő kéri és igazolja.

E helyen is kérjük a cukorrépával méz-nitrogén termelési kísérleteket végző tagtársainkat, hogy a kísérletek eredményéről beszámolni sziveskedjenek.

A jövő évi termelői szerződések előkészítése ügyében a Szövetség érintkezésbe lépett már az aradi és botfalusi termelői szövetségekkel.

Kérjük a T. Tagtársainkat, hogy úgy a répa szállításokra, mint a jövőévi szerződésre vonatkozó észrevételeiket idejében megtenni sziveskedjenek a Szövetségnek.

A must eltartása üvegekben.

Irta: S. Pálkás Gyula.

Régóta szokásban van, hogy ambiciózus háziasszonyok télire eltesznek néhány üveg „fojtott mustot”, hogy alkalomadtán vendégeiknek kuriózlummal kedveskedhessenek. Az ilyen mustot jó nagy adag szalicilsavval szokták konzerválni, olyképen, hogy a friss musthoz literenként 1/2—1 gr. szalicilsavat adnak. Azonban ez ártalmas az egészségre, mert egyes szívbetegségek a csekély mennyiségű szalicilsavat sem tűrik jól, azonkívül könnyen okozhat gyomorgörcsöt az ép, egészséges embernél is.

Sokkal megfelelőbb az az eltevési mód, ha minden konzerválószer, tehát mérgezőanyag nélkül tartjuk meg édesen a mustot. Ez a módszer pedig a hőhatáson alapuló sterilizálás. Többen is megpróbálkoztak már vele, hogy a télire eltett paradicsomlé mintájára „kidunsztolták” a mustot is, de biz, az a legtöbb esetben nem állt el, hanem hovatovább forrásnak indult s vagy a dugót dobta ki, vagy szét is vetelte az üveget. Pedig az eljárás jó, csak az illetők nem jól hajtották végre, mert a sterili-

zálás nem volt tökéletes, vagy utólagosan fertőzött a must.

A helyes eljárás a következő:

Kiválasztjuk a legédesebb mustot s azt zománcos edényben, vagy tükröző tisztára surolt rézüstben jól felforraltjuk — 15 percig élénk forrásban tartva. A hibátlan zománc edényben benne hagyjuk a mustot 2—3 napi ülepitésre, azonban a rézüstben nem maradhat a must, hanem azt azon forrójában beleöntjük az előzetesen már jól kiforrázott hordóba, vagy dézsába és abban ülepitjük. Az edényt hűvös helyen, letakarva körülbelül 2—3 napig ülepitjük s ekkor a tisztáját lefejtjük palackokra. Ez az előzetes felforraltás azért volt szükséges, hogy a felmelegítés folytán kicsapódó fehérjét nagyrészt eltávolítsuk, nehogy az üvegben válják ki sok üledéket alkotva.

A mustal megtöltött, de nyitott üvegeket (nem egészen tele) most szalmába, rongyba ágyazva beleállítjuk az üstben vagy nagyobb fazékban levő hideg vízben s lassan felmelegítjük, ép úgy, mint a paradicsomot szokás. Mikor a víz már buzogni, duruzsolni kezd, jelöl, hogy hamarosan forrni kezd, akkor egyenként kiszedjük az üvegeket és gyorsan bedugaszoljuk az előzetesen jól kiforrázott, hibátlan parafadugóval s az üveget a helyére visszaállítjuk az üstbe. Mikor minden üveg benne van már, akkor annyi meleg vizet öntünk még az üstbe, hogy két ujjnyira ellepje az üvegek száját, vagyis hogy teljesen a víz alatt legyenek az üvegek, miáltal az üveg szája és a dugó is kellőképpen sterilizálható. (A hiba onnan szokott származni, hogy az üveg nyaka kiállt a vízből.) A melegítést tovább folytatjuk s mikor a víz forrásnak indult, attól számítva 15 percig élénk forrásban tartjuk. Azután letakarva kihűlni hagyjuk.

Másnap a kiszedett üvegeket megszikadás után lefelé fordítva, erős pálinkába vagy kevés vízzel hígított finom szeszbe mártogatjuk, hogy az üveg száját, nyakát és a dugót dezinficiáljuk. Mikor az alkohol elpárologott, akkor olvasztott paraffinba, szurokba vagy palackviaszba mártogatjuk az üvegek nyakát, hogy a dugót teljesen elzárjuk a levegőtől, nehogy azon keresztül fertőződhessék a must. (esetlegesen szívároghat a dugó és a penészek, élesztők benőnek az üvegbe, vagy drótféreg furhatja meg a dugót). Általában szabály, hogy nagyon tiszta, kiforrázott edényekkel dolgozunk, az üvegeket mindig frissen megmosott kézzel kezeljük, friss mustot, szőlőt, mustos edényt ne érintsünk, főként pedig a kidugaszolt üveg nyakát nem szabad megfogni vagy ruhával megtörölni. Az üvegeket azután a pincében lefektetve raktározzuk el. Ha szabályszerűen, kellő tisztasággal járunk el, akkor a must évekig is áll. Az ilyenképen kezelt mustnak még lesz az üvegben egy kis üledéke, de arról óvatosan leöblíthető a felbontáskor.

Kisebb szakközlemények

Hullott levelek összegyűjtése. Fontos, hogy a gyümölcsösben ne csak a fáról idő előtt lehullott gyümölcsöt, hanem lombhullás idején a hullott leveleket is összeszedjük. Ezzel az óvintézkedéssel rengeteg gombasporát pusztítunk el akkor, ha az összegyűjtött leveleket elégetjük, vagy mélyen a földbe ássuk. A legtöbb levél ugyanis bizonyos rovarok, azok petéi, vagy gombabetegségektől fertőzöttek, s ha az ilyen levelek a talaj felszínén maradnak, akkor meg van adva a lehetősége annak, hogy a rajtuk levő káros rovar vagy gomba a következő évben még nagyobb mértékben fellépjen. A levelek egyszerű alákapálása nem mindig elegendő, mert így az elpusztítani kívánt kártevők a vékony talajtakaró alatt esetleg még jobban áttelelve, tavasszal káros életműködésüket folytatják. A hullott lomb elégetése előnyösebb, mint annak elásása, mert így a káros rovarok és gombák biztosan elpusztulnak, a nyert hamu pedig kitűnő trágyát szolgáltat.

A száj- és körömfájás leküzdése sterilizált tej befecskendezésével. Meisner egy uradalom összes szarvasmarháit, melyek között a száj- és körömfájás jelentkezett, hevenyen megbetegedett tehenekből fejt, rövid felfőzéssel sterilizált tejjel oltotta be. A tejet a nyak két oldalán a bőr alá fecskendezték és pedig a felnőtt szarvasmarháknak 80—120, borjúknak 20—40 kcm. mennyiségben. A tejinjekciók befejezése után a borjúk kivételével az összes állatokat beteg állatok nyálával fertőzték be. Az eljárás igen jó eredményre vezetett: az állatok étvágytalansága legfeljebb egy napig tartott és a tejhozam is legfeljebb három napon keresztül csökkent. A járvány alatt született és tejinjekcióban részesített (nyállal nem fertőzött) borjúk egyáltalában nem betegedtek meg, míg azok között a borjúk között, melyek tejinjekciót nem kaptak, számos elhullás történt.

Egérjárvány fenyeget. Az őszi vetések közeledésével mindinkább komolyabb alakot öltenek az egerek szaporodásáról felmerülő jelentések. Egyelőre még csak a lucernásokban mutatkozik a komolyabb baj, mert jelenleg ott tanyáznak az egérhadserög, hogy az őszi vetések befejezése után vándoroljon a friss vetésekre és folytassa fokozott mértékben romboló, pusztító tevékenységét. Minden gazda visszaemlékszik a néhány évvel ezelőtti tomboló egérjárványra és arra a nagy fejtetlenségre, kapkodásra, amellyel igyekeztek a tornyosuló baj ellen védekezni. Még mielőtt bekövetkeznének ezen bajok, már most kell a védekezést komolyan megindítani és a községenkénti Arvalin foszforméreg kirakást végrehajtani. A községenkénti egyöntetű Arvalin méreg kirakás csekély költséggel eleve biztosítja a sikert, amely akkor, ha már az egerek túlságosan elszaporodtak, tökéletesen sohasem érhető el.

IRODALMI SZEMLE

A kolozsvári gazdasági akadémia értesítője. Dr. M. Chirijescu Arva akadémiai igazgató összeállításában most jelent meg először a román regim óta. A munka 5 részre oszlik s majdnem 400 oldalra terjed. Az első rész foglalkozik az akadémia megszervezésével, fejlődésével. Az akadémia magyar éra alatti történetének rövid összefoglalása után részletesen ismerteti a könyv az akadémia mai helyzetét. Majd rátér a tanári kar, a tanterv, a gyakorlati és szemináriumi munkák ismertetésére, végül pedig beszámol azon törvényekről, alapszabályokról és szabályokról, melyek szerint az akadémia s a keretébe tartozó intézmények alakulatai működnek s ezeknek kapcsán közli az akadémia számára a tanári kar kidolgozta azon törvénytervezetet, melyet a parlament elé leendő benyújtásra a miniszter elfogadott. A könyv számos képpel s fényképpel van illusztrálva.

EGYLETI ÉLET

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 150 lei tagdíjat fizetett: Szalay Károly Marosujvár.

1926. évre 100 lei E. G. pótdíjat fizetett: Szalay Károly Marosujvár.

1927. évre 150 lei tagdíjat fizetett: Szalay Károly Marosujvár, Bakó Sándor Borsaujfalu.

1927. évre 150 lei E. G. pótdíjat fizetett: Serbán Pál Bályok (50 lei), Szalay Károly Marosujvár, N. Nalaczu Gejza (50 lei), F. Simó Lajos Blenkemező.

Vegyes közlemények

Lapunk minden számának címszalagjára reávezzük az egyesületi tagok és az előfizetők tagdíj-, illetve előfizetési díjhátralékát. Arra kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott hátralékot az E. G. E. illetve az Erdélyi Gazda kiadóhivatala címére, külön felszólítás bevétele nélkül beküldeni sziveskedjenek.

A bélyegtörvény alkalmazására kiküldött bizottság döntései szerint a bélyegtörvény 4. cikkelye 20. szakasza a fizetési nyugtáknak, átveteli elismervényeknek, telekkönyvi töltségi engedélyeknek, kereskedők és ker. társaságok folyószámlakivonatai bélyegilletékének megállapítását illetőleg általánosan alkalmazandó. A törvény csak azokat a fizetési utalványban (ordonanța de plata) foglalt, vagy más módon folyósított összegekre vonatkozó nyugtákat, vagy elismervényeket mentesíti az illeték alul, amelyek az agrártörvény, népjóléti törvények stb. által illetékmentesített okiratokra, kérvényekre vonatkoznak. Miután közérdekű kisejtítések csakis bírói határozat által történhetnek, a hatóságok és magánosok között létrejött, megállapodásokba foglalt bármely átruházás — mint az ingatlan javak önkéntes átruházása — (15. cikk 8. §) illetékköteles.

Gazdasági szaktanári állást hirdet a Nagyenyedi Református Tanítóképző Intézet. Felhívjuk azokat az okleveles gazdatársainkat s mindazokat, kik az állást vállalni hajlandók volnának, sziveskedjenek a további felvilágosítások végett kiadóhivatalunkhoz fordulni. Az állást október elsejére el kell foglalni. A pályázónak nőtlennek kell lennie, kinek részére egyéb foglalkozással külön jövedelmet is kiztosítanánk.

Erdélyben a waggonhiány tönkre teszi a gabonakivitelt. Erdélyi gabonaexportőrök körében nagy a panasz amiatt, hogy már 3 hét hét óta niucsen waggon sem Nagyváradon sem Kolozsvárt, a gabonát pedig már megvették s

50.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyer

Csak az osztrák sorsjáték a legjobb

Csak 100 Lei 1/8 sorsjegy

1/4 sjegye 200 Lei, 1/2 sjegye 400 Lei, 1/1 sjegye 800 Lei

Ajánlunk:

10 nyolcad, 10 negyed, 10 fél, vagy 10 egész sorsjegyből álló szerencseváltástékokat.

Akar ön is milliomos lenni?

akkor rendeljen a kezdőhúzáshoz osztálysorsjegyeket a

HAUSCHILD és PAAP-bankházánál

WIEN, III. Marxengasse 14.

A 18. osztálysorsjáték főnyereményei:

18,750.000 Lei

Nyeremények:

12,500.000 Lei

6,250.000 Lei

2,500.000 Lei

1,875.000 Lei

1,500.000 Lei

1,250.000 Lei

1,000.000 Lei

külföldre el is adták. A kolozsvári és nagyváradai üzletvezetőségek mellett működő szekcióknál, amelyek a waggonok elosztását intézik és ellenőrzik, azt a felvilágosítást adták, hogy 2 héttel a szállítás előtt kell kérni a fedett waggonokat a fuvarlevél leféléhelyezése mellett. A kiutalás azután sorrend szerint történik. A szabályzat szerint első csoportba tartoznak az önkészítési árak, tisztviselői átköltözködések, ingóságok, főmágaruk, friss hús, gyümölcsök, monopolcikkék stb. Második csoportba soroltatnak a szezoncikkék, élőállatszállományok stb., a harmadik csoportba pedig a többi árak. A gabona azonban nem tartozik a szezonárak közé, hanem az utolsó csoportba van beosztva. A kolozsvári és nagyváradai waggonelosztó igazgatóságok központi vezetőségének főnöke kijelenti a sajtó képviselője előtt, hogy nincs waggonhiány, ... sőt, hogy a Regátban vannak csak gabonaexportok, nálunk nincsenek. Ugyanakkor azonban az üzletvezetőségen az derül ki, hogy a gabonaszállítások idejére a zárt waggonok legnagyobb részét a Regátba csoportosították. Így aztán nemcsak az a baj, hogy a szabályzat még szeptemberben sem minősíti szezoncikknek a gabonát, hanem még hozzá elveszik a waggonainkat. Ennek pedig Erdély gabonaértékesítése igen súlyosan érzi káros következményeit az exportüzlet tönkretelése folytán.

A gazdatisztek gyűlése földigénylésük tárgyában. A gazdatisztek a földreform törvény 99. §. értelmében 50 kat. hold föld illeti meg. A földreform tartama alatt minden módot és eszközt megragadtak arra, hogy igényüket érvényesíthessék is. Az EGE. gazdatiszti osztálya a cukorrépa és dohánytermelők gyűléssel egyidejűleg Marosvásárhelyen gyűlést tart, amelyen az újabb teendőket fogják megbeszélni. A földreform Argetoianu földm. miniszter szerint befejezést nyert és így a fennmaradó rezervából legutolsó ideje, hogy ki-elégítsék az erre legilletékesebb osztályt, az okleveles gazdatiszti kart.

Állatkiállítások és vásárok Kolozs megyében. A kolozsvármegyei mezőgazdasági kamara folyó évi október hó folyamán Kolozs vármegye 4 községében állatkiállítást és vásárt rendez. Az első kiállítás október 9-ikén *Hidalmáson* lesz. Okt. 16-ikára Gyaluba, 23-ikára Mócsra és 25-ikére Bánffyhungyadra van tervezve a kiállítás és vásár megtartása. A mezőgazdasági kamara e vásárok rendezésével a gazdáknak állataik értékesítésére akar minél nagyobb esélyt nyújtani.

* Gyümölcsöfű Karbolsóneum legjobb minőségben kapható „FLORA” Industria Chimicánál Timișoara. 76

A szárós és tollas vad és azok bőreinek kivitelét tilalmát a földművelésügyi miniszter rendeleti uton megszüntette s így azok exportja szabaddá vált.

PIAC

A heremag ára némi esést mutatott az utóbbi héten, ami részben a nagy kínálatra, részben a lej árfolyamalakulására vezethető vissza. A heremag árak 43—45 lej között ingadoznak. Egyesületünk folyó hó 28-iki választmányi ülésén a heremag értékesítése kérdésével is foglalkozik s esetleg a gazdáknál levő készletek közvetlen eladásának megszervezését sikertől fog megteremteni. Erre való tekintettel is, de a nagy kínálat árlejtő hatását is elkerülendő: ajánlatos volna a készletek visszatartása, mert előbb utóbb ki fognak alakulni az erdélyi lóheremag számára a megfelelő árak. A lucerna mag ára változatlanul 50 lej körül mozog kgr. ként.

Állatárak

Belföldi vásárok változatlanul gyenge forgalmat mutatnak, azonban ezután az árak némi emelkedése várható. Export kis mértékben megindult. Árak: Jármas ökör 18—20 lej (Magyarországra), vágómarha 15 lej körül, növendékmarha ára esett, 12—13 lej. Zsirsértés 35—36 lej.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lel. **Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttainak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lel.**

Eladó Cuzăplac-on. Județul Cluj, az Almás völgyében 85 hold berendezett birtok, szép úri lakással, parkkal, 10 hold fajgyümölcsös. Értekezni az ottani jegyzővel. 79.

Eladó saját lakás hiánya miatt 20 méhcsalád, kaptárak váltórendszerrel 140 országos félkerettel, teljes felszereléssel együtt Flinta András Lupeni, jud. Hunedoara. 84.

Hauschild és Paap bankháza Wien III. Marxergasse 14. Országunkban mindenhol — a kifizetett nagy nyeramények folytán — ismeretes, ajánl még néhány sorsjegyet a külszöbön álló húzashoz. — Azonnalmegrendelésajánlatos, mielőtt károsítatlanok. 56.

Méhésznek, erdőőrnek, vadőrnek, házmesternek ajánlkozom október elsejére magas arisztokratáktól nyert bizonyítványokkal. Feleségem elsőrangú főzőnő. Cím a kiadóhivatalban. 83

Keresek azonnali belépésre magyar juhászt és egy gyümölcs- és zöldségkertészt. Dr. Szent-Iványi Gábor gazdasága Szent-Ivány, u. p. Ozun, jud. Treiscaune. 83.

Eladó Hatvani nemesített buzavetőmag szamosfalvi gazdaságunkból. Ára vevő zsákjában ab Cluj állomás 100 kilónként 1200 lel. Megrendelések az összeg és zsákok előzetes beklírdése mellett — míg a készlet tart, — a megrendelések sorrendjében eszközölkötenek. A szállítás azonnal kezdetét vesz. Bognár és Szántó r. t. Cluj-Kolozsvár. 61

Szamosfalvi bér gazdaságunk megszűnése miatt olcsón eladók: gazdasági gépek, eszközök, felszerelések stb. Bognár és Szántó Cluj, Calea Reg. Ferdinánd 70. 61

Odvosi 3. sz őszi buza

Eredeti nemesített, bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek ellentálló, jó lisztet adó vöröskalászu buzafajta.

Miután a nemesítő gazdaság termése már elvan adva és a sofronyai szaporító gazdaság termésének értékesítésével az aradi

„Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-T.

van megbizva, ezentul az összes megrendelések hozzájuk irányítandók.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázószervekkel, duplasoros golyóscsapágyakkal, acélramával, benzín-petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva

Malmigépek Ganz hengerek, szilák, kombinált koptató- és tisztító gépek, daratisztítók stb.

malomátalakítások, Dieselmotorok kompresszoros és kompresszor nélküli kivitelben.

Comic-International

petroleum-traktor 3 vasu ekével.

Hosszu lejáratu fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T. Budapest romániai képviselője.

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

20-40% os TÖBBTERMÉS!

SEMINOL
vetőmagcsáva
A Magyar. Kir.
Növényblo-
chemiai Intézet
által eszközölt
kísérletek szerint,
űszög ellen biz-
tosan véd és a
csiraképeséget
emeli.
Ára 50 lit. vízhez
35 lej, 100 liter
vízhez 62 lej.

AZOFORM

bakteriumos vetőmagtrágya
Számítalan kül- és belföldi
elismerő levél.

Többszörösen kiuntetve.
Vallalataink: Budapest, Bécs,
Prága, Páris, Lemberg, Ujvidék,
Bodenbach.

A Magyar Országos Többtermelési Liga 122 kísérletet végzett jó eredménnyel.

A „Bánater Landvrt” (Sváb Gazd. Egylet hiv. lapja) közli, hogy Klopodlán egy holdon AZOFORM-mal 900 kg. buza termett, anélkül 500 kg. Használata egyszerű!

Ára 1 hektárra (1 és 3/4 holdra) 350 lej.

Felvilágosításul szolgál és rendeléseket effektuál a romániai vezérkísérlet és lerakat:

Fekete István, Craiova, Str. Ghica Voda 19.

Közsegi, járási képviselőket — tanítókat, jegyzőket — magas jutalékkal keresünk!

„EXCELSIOR” FAISKOLA

Gyümölcsfák,

minden fajtából

jók és olcsók!

ION MARIAN

PIATRA-OLT

Jud. Romanati (megye)

Spárga, földieper,

málna,

gledicsia, eperfa.

MEZŐGAZDÁK!

Aki ment akar maradni károsodástól, az csávazza mindennemű vetőmagját a német gyártmányú

USPULUN-UNIVERSAL

páccal

(azelőtt TILLANTIN nedves pác) vagy

TILLANTIN

száraz páccal.

Ezek a szerek, amellyel, hogy elpusztítják az űszög sporáit, még a csiraképeségre is előmozdítólag hatnak, gyorsabb csirázást és erőteljesebb fejlődést biztosítanak.

Kaphatók minden mezőgazdasági szövetkezetnél és a szakmabeli üzletben vagy alábbi cégnél:

„ROMANIL” A. G.

Timișoara, I. Bánáti palota.

3949

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lej. Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és hitel Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyungyadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Áruaktáral a vasu mellett.

3905